

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/149/2016
Identifikačné číslo spisu:	7212216903
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:7212216903.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Mesta Košice, so sídlom v Košiciach, Trieda SNP č. 48/A, IČO: 00691135, proti žalovanej C.A., bývajúcej v T., zastúpenej Mgr. Ing. Petrom Holéczym, advokátom so sídlom v Košiciach, Vojenská č. 5, o vypratanie bytu, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 29 C 134/2012, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. mája 2015 sp. zn. 2 Co 587/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca a Bytový podnik mesta Košice, s.r.o. so sídlom v Košiciach, Južné nábrežie č. 13, majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou z 13. júna 2012 domáhal, aby súd zaviazal žalovanú vypratať do 15 dní malometrážny byt č. XX na E. ulici č. XX v T. (ďalej len „sporný byt“). Žalobu odôvodnil tým, že je vlastníkom sporného bytu a žalovaná bola jeho nájomníčkou na dobu určitú (do 2. mája 2011). Po skončení nájmu nebol nájomný vzťah obnovený z dôvodu hrubého porušovania domového poriadku a ustanovení nájomnej zmluvy. Žalovaná sporný byt po skončení nájmu nevypratala a užíva ho bez právneho podkladu.

2. Rozsudkom z 9. decembra 2013 č.k. 29 C 134/2012-40 Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“) uložil žalovanej povinnosť vypratať do 15 dní sporný byt (bez bytovej náhrady) spolu so všetkými, ktorí v ňom bývajú. Vychádzal z toho, že žalovaná býva v spornom byte aj po skončení nájomného pomeru, užíva ho protiprávne a nereagovala na výzvu žalobcu vypratať ho. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

3. Bytový podnik mesta Košice, s.r.o. oznámil súdu prvej inštancie 7. apríla 2014, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalobcu.

4. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 20. mája 2015 sp. zn. 2 Co 587/2014 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny, pričom sa v

plnom rozsahu stotožnil s jeho skutkovými zisteniami aj právnymi závermi (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.). Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal.

5. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 237 ods. 1 písm. d/ a f/ O.s.p. a dôvodnosť z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Namietala, že súdy neskúmali, či sú splnené podmienky, za ktorých môže súd konať vo veci (§ 103 O.s.p.), lebo prehliadli, že na tom istom súde prvej inštancie je už pod sp. zn. 36 C 133/2011 vedené dosiaľ neskončené konanie v totožnej veci, s účastníkmi ktorého sú tie isté subjekty. Podľa názoru dovolateľky jej bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať tým, že súdy sa nevysporiadali s jej podstatnými argumentmi a nevykonali navrhované dôkazy, ktoré boli potrebné na úplné zistenie skutkového stavu veci. Súdu prvej inštancie tiež vytkla nesprávny procesný postup pri doručovaní uznesení z 21. marca 2013 a z 15. júla 2013, ktoré jej boli doručené až spolu s rozsudkom. Z týchto dôvodov žiadala dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť. Pre prípad, že odvolací súd bude považovať dovolanie za procesne prípustné, namietal, že nebolo podané v zákonom stanovenej lehote.

7. Bytový podnik mesta Košice, s.r.o. ako vedľajší účastník na strane žalobcu uviedol, že dovolanie je neopodstatnené. Žalovaná nedôvodne poukazuje na konanie vedené na súde prvej inštancie pod sp. zn. 36 C 133/2011, lebo v ňom nejde o totožnú vec. Z týchto dôvodov žiadal napadnutý rozsudok „potvrdiť“.

8. Dovolanie bolo podané 17. augusta 2015. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

10. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolať ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a uskutočnení meritórneho dovolacieho prieskumu.

10.1. Dovolanía podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania ani pre odmietnutie dovolania, vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

10.2. Tie dovolanía podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

11. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 10.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k

nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

12. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

13. V danom prípade je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky tých rozsudkov uvedených v § 238 O.s.p., proti ktorým bolo dovolanie prípustné.

14. Dovolanie žalovanej by vzhľadom na vyššie uvedené vyvolalo ňou sledovaný procesný účinok iba vtedy, ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľka procesné vady konania uvedené v ustanovení § 237 ods. 1 písm. a/ až c/, e/ a g/ O.s.p. nenamietala a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

15. Podľa presvedčenia dovolateľky došlo v konaní k procesnej vade uvedenej v § 237 ods. 1 písm. d/ O.s.p.

15.1. Ustanovenie § 237 ods. 1 písm. d/ O.s.p. dopadá na prípady, v ktorých súd rozhodol napriek tomu, že mu v tom bránila prekážka veci právoplatne rozhodnutej (§ 159 ods. 3 O.s.p.) alebo prv začatého konania (§ 83 O.s.p.). Prekážka prv začatého konania (litispendencie) vzniká (je daná), ak na ktoromkoľvek všeobecnom súde Slovenskej republiky je začaté konanie s rovnakými subjektmi, rovnakým predmetom konania a rovnakými skutkovými okolnosťami, z ktorých je vyvodzované žalobou uplatnené právo. Totožnosť účastníkov (procesných strán) je daná aj vtedy, ak v neskoršom konaní stoja proti sebe rovnaké subjekty v opačnom procesnom postavení. Predmet konania je vymedzený petítom žaloby a základ uplatneného nároku je určený skutkovými okolnosťami, ktorými je petit zdôvodnený. V prípade zistenia prekážky litispendencie súd konanie (za právneho stavu do 30. júna 2016) zastavoval podľa § 104 ods. 1 O.s.p.

15.2. V danom prípade bolo pri posudzovaní opodstatnenosti argumentácie dovolateľky potrebné zohľadniť, že v skôr (27. októbra 2011) začatom konaní vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 36 C 133/2011 podala C.A.alobu, ktorou sa voči Mestu Košice a voči Bytovému podniku Mesta Košice, s.r.o. domáhala určenia, že „obvinenie zo strany odporcu 2/, že žalobkyňa porušila ustanovenie nájomnej zmluvy a domového poriadku je nepravdivé a nemôže byť ako také samé použité ako dôvod na nepredĺženie nájomnej zmluvy medzi účastníkmi.“ V konaní o tejto žalobe išlo o posúdenie okolností významných z hľadiska toho, či po skončení nájmu dohodnutého na určitý čas boli alebo neboli dôvody pre predĺženie nájomnej zmluvy (či nájomníčka porušila alebo neporušila svoje povinnosti vyplývajúce z nájomnej zmluvy a domového poriadku). Na rozdiel od toho v neskôr začatom konaní sp. zn. 29 C 134/2012 išlo o posúdenie okolností významných z hľadiska toho, či sú alebo nie sú dané dôvody pre vypratanie sporného bytu po skončení nájomného vzťahu. V týchto konaniach nešlo teda o tú istú vec. Námetka žalovanej o existencii vady konania uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 písm. d/ O.s.p. je preto neopodstatnená.

16. Prípustnosť dovolania vyvodzuje žalovaná aj z § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Podľa dovolateľky odňatie jej možnosti konať pred súdom spočíva v nevykonaní ďalších navrhovaných dôkazov, čo malo za následok nedostatočné zistenie skutkového stavu a nesprávne právne posúdenie veci.

16.1. Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)]. Obsah spisu nijako nenasvedčuje tomu, že by bolo dovolateľke

niektoré z týchto oprávnení odňaté.

16.2. Vzhľadom na námietky dovolateľky týkajúce sa vád dokazovania dovolací súd uvádza, že do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nezakladalo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, prípadné nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012.

17. Pokiaľ žalovaná namieta nedostatky v postupe súdu prvej inštancie pri doručovaní uznesení z 21. marca 2013 a 15. júla 2013, dovolací súd uvádza nasledovné:

17.1. V čase namietaného postupu súdu prvej inštancie platilo, že v prípadoch, kedy je doručovanie písomností súdu sťažované, resp. marené samotnými účastníkmi konania alebo ich zástupcami, zákon umožňuje súdu postupovať podľa § 49 ods. 3 až 5 O.s.p. Ak sa niektorá zásielka určená do vlastných rúk vráti z miesta, ktoré na doručovanie označil účastník konania, z miesta jeho pobytu evidovaného podľa osobitných predpisov alebo od zvoleného zástupcu pre doručovanie ako neprevzatá, súd môže všetky nasledujúce písomnosti pre tohto účastníka ukladať na súde s účinkami doručenia k siedmemu dňu od odoslania rovnopisu doručovanej písomnosti. Ak sa účastníkovi konania ukladajú písomnosti na súde s účinkami doručenia, rovnopisy týchto písomností súd zašle tomuto účastníkovi zásielkou spolu s oznámením, že sa táto písomnosť považuje za doručенú uložením na súde s účinkami doručenia k siedmemu dňu od odoslania tejto zásielky. Neprevzatie tejto zásielky nemá vplyv na účinky doručenia. O týchto skutočnostiach musí súd účastníka poučiť, spravidla na začiatku konania, a ak poučenie doručuje ako písomnosť, doručuje ho do vlastných rúk; náhradné doručenie je vylúčené.

17.2. Uznesenie súdu prvej inštancie z 21. marca 2013 č.k. 29 C 134/2012-18b (vyzývajúce žalovanú vyjadriť sa k žalobe) bolo žalovanej doručované obecnou políciou a tiež priamo do jej vlastných rúk (č.l. 21 spisu). Táto zásielka, ktorú žalovaná v odbernej dobe nevyzdvihla, bola súdu vrátená 18. apríla 2013. Pojednávanie určené na 29. apríla 2014 bolo odročené jednak za účelom prešetrenia pobytu žalovanej obecnou políciou, jednak opätovného doručenia predvolania na pojednávanie odročené na 19. júna 2013.

17.3. Súd prvej inštancie následne uznesením z 15. júla 2013 č.k. 29 C 134/2012-27 podľa § 48 ods. 4 O.s.p. rozhodol, že písomnosti určené žalovanej sa budú doručovať uložením v súdnom spise. Toto rozhodnutie odôvodnil výsledkami šetrenia vykonaného obecnou políciou, v rámci ktorého bolo zistené, že žalovaná na súdu známej adrese (T., E.) býva a jej iný pobyt zistený nebol.

17.3. V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd poznamenáva, že v civilnom sporovom konaní sa uplatňuje zásada, podľa ktorej sa o realizáciu svojich procesných oprávnení má starať predovšetkým sám účastník (procesná strana); povinnosťou súdu je umožniť procesnej strane ich realizáciu v zmysle platnej právnej úpravy. Neposkytnutím súčinnosti v prípadoch, kedy je potrebná, sa účastník konania sám vystavuje riziku, že svoje procesné práva nebude môcť včas a v plnom rozsahu vykonávať.

17.4. Postup súdu prvej inštancie pri doručovaní vyššie uvedených zásielok, ktorý bol v danom prípade nútený zvoliť, bol vyvolaný práve tým, že žalovaná v konaní neposkytovala náležitú súčinnosť. Uvedeným postupom súdu prvej inštancie, ktorý bol v súlade so zákonom (§ 48 ods. 4 O.s.p.), nedošlo k odňatiu možnosti dovolateľky konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

18. Žalovaná v dovolaní namieta aj to, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

18.1. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci bolo do 30. júna 2016 považované za relevantný dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., ktorý ale mohol byť úspešne uplatnený iba v procesne prípustnom dovolaní.

18.2. Do vyššie uvedeného dňa nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladalo (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8

ECdo 170/2014). Nešlo totiž o vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by podľa § 238 O.s.p. zakladal prípustnosť dovolania.

19. Pokiaľ sa v dovolaní namieta, že v konaní došlo k tzv. inej procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že právna úprava účinná do 30. júna 2016 považovala vadu tejto povahy za relevantný dovolací dôvod, ktorý však prípustnosť dovolania nezakladal (pozri viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

20. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovanej, ktoré bolo v danom prípade podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 procesne neprípustné, nevyvolalo procesný účinok umožňujúci dovolaciemu súdu, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozsudku.

21. Najvyšší súd procesne neprípustné dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

22. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.